

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "לך לך"

"ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" [יב, א].

האם אני עושה מספיק?

בכניסו לב לאחים שהתקיים בניסן תשס"ו נעמד הרה"ג חזקיהו מישק ובסקי שליט"א וסיפר מעשה נורא: באחד הישיבות בארץ ישראל ישנו בחור בן עליה מתמיד עצום לא פסיק פומיה מגירסא, ישן עם הגמרא, אוכל עם הגמרא, הולך עם הגמרא, וכל דקה פנויה הוא חי ונושם את התורה הקדושה, ועל אחת כמה וכמה בשעת הסדרים שהבחור לומד בהתמדה עצומה ונשגבה, בהתלהבות ושמחת התורה בצורה מפליאה ומעוררת השתאות.

בנוסף לזאת הבחור הזה הוא עובד ה' נשגב, הוא עובד על עצמו בכל התחומים, במידות, בתאוות, התפילות שלו לווהטות ונלהבות מעומק הלב, כל כולו פלא של בחור בעמל והשקעה שהוא משקיע בתורה ויראת שמיים מתוך אהבה ויראה, רבותיו מנבאים לו עתיד מזהיר בעולם התורה והיראה, ומצפים שאם ימשיך כך, עדיו להיות אחד מגדולי הדור ממש.

הנהגתו של אותו בחור הפליאה את צוות הישיבה, היתכן בחור בכזה גיל לומד ועובד את הקב"ה בצורה כזו עוצמתית? מה הסוד הטמון באותו בחור? התפלא המשיג. אולם יום אחד הסוד התגלה, והסוד הזה באמת בכוחו להביא כל אחד אל הפסגות הגבוהות ביותר בתורה ויראת שמיים.

היה זה כאשר יום אחד הגיע הבחור לראש הישיבה בה הוא לומד, ואמר לו שברצונו לשאול שאלה שמטרידה אותו כבר כמה ימים, ואינו מוצא לה פתרון.

ראש הישיבה, הכניסו לחדרו המיוחד, הושיבו על הכסא וביקש מאחד הבחורים שיגישו לפניו כוס תה.

לפני שאני שואל את שאלתי, ברצוני לגולל את קורות חיי בפני ראש הישיבה, שעייכ יובן היטב שאלתי, ראש הישיבה נתן את הסכמתו. הבחור החל לספר, נולדתי בארצות הברית להורים שלא שמרו תורה ומצוות, יום אחד אמי שמעה הרצאה מאיזה רב והחלה להתקרב ליהדות, מיום ליום התקרבה והתחזקה יותר ויותר.

אבי לא ראה בעין יפה את התקרבותה של אמי ליהדות, אך כל זמן שזה לא השפיע באופן המעשי בחיי הבית, לא ראה צורך להתערב, קיבל את העניין בשתיקה, כך במשך תקופה.

עד שהגיע אותו יום שישי, שאמא הביאה עמה שני פמוטים, ואמרה לאבא שהיא החליטה לקבל על עצמה עול מלכות שמיים, והיא הולכת להדליק נרות שבת קודש, כאן אבא לא יכל להתאפק הוא ראה להיכן כל זה מוביל, ולא היה בדעתו להשתתף בעסק הזה, עד כאן הוא אמר לאמא, שהוא לא מוכן בשום אופן לכך, או הוא או היהדות, אם ברצונך דווקא להתחיל לקיים מצוות אני אפרד ממך לעולמים.

אמא התחילה לבכות, היא הייתה בודדה בעולם, ולא רצתה לפרק את החבילה, היא ניסתה להשפיע על אבא, ולתאר לו, כמה חיים נפלאים הינם חיי היהדות, כמה מתוקים הם מצוות התורה הקדושה, וכמה אושר ושלווה זה הביא לה בנפשה, אולם אבא לא הסכים לשמוע על כך בשום אופן, או אני או היהדות, לאחר מאבק איתנים אמא הכריזה במסירות נפש שהיא לא יכולה לוותר על היהדות בשום אופן...

ואבא עזב, נשארתי אני ואמא בודדים בעולם, למדתי באותה תקופה ב"פאבליק סקול" – בית ספר של גויים, יום אחד אמא שמעה הרצאה מאחד הרבנים על חשיבות לימוד התורה והחליטה לשלוח אותי ללמוד בתלמוד תורה. החילותי בחסדי השי"ת ללמוד את תורתו הקדושה במשך הזמן זכיתי לטעום את טעמה הערב והתחלתי להתמיד בלימודיי.

כשהגעתי לקראת סוף כיתה ח', אמי קיבלה יום אחד טלפון מהמנהל הרוחני של התלמוד תורה שבו למדתי, הוא שיבח אותי בפניה, ואמר לה, היות והוא צופה לי עתיד מזהיר בעולם התורה והיראה, עייכ לטובתי כדאי שאסע ללמוד בארץ ישראל, כפי שאני מכיר את אופיו, הוסיף ואמר, הוא לא יוכל למצות את כישרונותי ויכולותי כמו בארץ הקודש, רק שם הוא יזכה להגשים את שאיפותי הרוחניות הכבירות, רק שם הוא יזכה לממש את הפוטנציאל העצום הטמון בנפשו בכוח רצונו ועמלו... ימים ולילות של מאבקי נפש עברו על אמי באותה תקופה, כן לשלוח לא לשלוח, היצר טוב לחש לה, העיקר בעולם הזה הוא לימוד התורה הקדושה, והנה זכית לבן שראוי להאיר את שמי היהדות הוא יזכה לעלות ולהתעלות במעלות התורה והיראה, וחבל לא לתת לו את הכלים והאפשרויות להגשים את משאלות לבו הטהור.

ולעומת זאת הגיע היצר הרע ואמר, איך את יכולה להשאיר את עצמך בודדה בעולם. לא רק שאבדת את בעלך, כעת אם תשלחי אותו ללמוד בארץ ישראל את עומדת לאבד את הנפש האחרונה הקרובה לך ביותר בעולם, בנך היקר. איך תסתדרי בלעדי? איזה טעם יהיה לחיים שלך כשאת בודדה בעולם. ואם את חוששת לגדלותו הרוחנית של בנך, הוא ברצונו הכביר יצליח גם באמריקה להתעלות ולהיות ממאורי הדור...

המלחמה ניטשה במלא עוזו, דמעות שפכה אמי בתפילותיה שיעזור לה הקב"ה להגיע להחלטה הנכונה, יום אחד כשהייתה מבולבלת ונסערת מרוב ספיקות והתלבטויות, התפללה להקב"ה מלב שבור וביקשה מאיתו יתברך שיאיר עיניה ויסייע בידה להחליט. אחרי התפילה שנבעה ממעמקי עמקים של לבה השבור, העננים התבהרו והגיעה להחלטה אמיצה לשלוח אותי לארץ ישראל, באומרה לעצמה שרק כך אני יודעת שעשיתי את המקסימום שהיה בידי כדי שבני יצמח לאדם גדול בישראל, ואילו אם לא אשלח אותו ולא יתעלה כראוי לא אוכל לסלוח לעצמי נצח נצחים על שקיפדתי במו ידי את האדם הגדול בענקים לצאת מבני היקר.

באותו ערב כשחזרתי הביתה מהתלמוד תורה, אמא קיבלה את פניי במאור פנים ושמחה, ואמרה לי יענקל'ה החלטתי לשלוח אותך ללמוד בארץ ישראל, אמנם זה קרוב עצום בשבילי להיפרד ממך, אבל כל קרבן שבעולם כדאי בשביל תורה!

ואכן כעבור זמן מה נסעתי בלויית אמא לנמל התעופה, נפרדה ממני בדמעות, ובקשה אחת הייתה בפניה, בני היקר, אמרה לי בדמעות לב של אמא, קרבן גדול אני מקריבה כשאני שולחת אותך ללמוד בארץ ישראל, אני נשארת לבד בודדה

בעולם, והכל רק כדי שתזכה להתעלות במעלות התורה והיראה, אנא בני היקר תשקיע את כל כולך, רק בלימוד התורה וקיום המצוות. כדי שקרבני לא יהיה לשווא ח"ו!

הגעתי לארץ ישראל וזכיתי להיכנס לשיבה הקדושה של רבינו, המשיך הבחור והתמסרתי ללימוד התורה בכל ליבי ונפשי, הקרבן הגדול של אמא, דירבן אותי להתעלות, הדמעות ששפכה עלי צרבו את לבי, והפכו להיות הדלק של העלייה הרוחנית שלי, כל הזמן בער לי לימוד התורה הקדושה, לא יכולתי לנוח לרגע, כי ידעתי שכל רגע כאן בארץ ישראל זה רגע של קרבן, יש משהו שמקריב את דמו ונפשו בשביל כך, אז איך אני יכול לבטל את הזמן בשטויות?!

לפני כשנה, המשיך הבחור וסיפר, אני מקבל טלפון עצוב מאמא, בו היא מספרת לי כשהבכי חונק את גרונה, שלייע גילו אצלה את המחלה, והחלה לבכות נוראות בטלפון שהיא בודדה בעולם ואין לה אפילו כתף לבכות עליה, ואז שאלתי, אמא אולי שאני אחזור לאמריקה לסעוד אותך בעת חוליך?

ואמא ענתה בתקיפות לא, בני היקר, כל קרבן כדאי בשביל תורה, תשאר בארץ ישראל ותמשיך לעשות שטייגען בכל הכוח, אולי בזכות זה ירחמו עלי מהשמיים ואתרפא, מאז ממשיך הבחור ומספר, כל יום שיש לי אמא הייתה מתקשרת ובוכה על קשייה וייסוריה, על בדידות ועל סבלה, ובכל טלפון הייתי שואל ומבקש ומתחנן אמא אולי בכל זאת אסע לאמריקה כדי להיות איתך?

וכל פעם מחדש אמא סירבה. בגבורת נפש כבירה ונשגבה, כשכל פעם הייתה אומרת לי יענק'לה תורה זה מעל הכל, כל קרבן שבעולם כדאי בשביל תורה! בשביל תורה אני מוכנה לסבול הכל, העיקר שתעלה בני יקר.

אמנם לא הייתי עם אמא בגוף, אבל ברוחי ונפשי הייתי עם אמא יום יום שעה שעה, שפכתי לב כמים בתפילה לפני הבורא עולם שירפא אותה, השקעתי את כל רמ"ח איברי ושס"ה גידי בתורה הקדושה ובעבודת השי"ת.

אבל תפילותיי לא נענו, רצו אותה בשיבה של מעלה, לפני כחודש התקשרה אמא ואמרה שהרופאים לא נותנים לה עוד הרבה זמן, זה שאלה של ימים עד שאבא שבשמיים יאסוף אותה אליו, ואז פרצתי בבכי סוער, ואמרת, אמא אולי כעת, אולי אבא כעת ברגעם האחרונים שלך עלי אדמות אבוא להיות לידך ולהנעים לך את השעות והימים האחרונים שלך?!

אבל אמא כדרכה סירבה בתקיפות, בני יקר לא, הכל כדאי להקריב בשביל תורה גם את הרגעים הקשים והמרים האחרונים הללו... ואז המשיכה אמא ואמרה מתוך בכי מרטיט, בני היקר, הקרבתני רבות למענך, את כל חיי הקרבתני בשביל התורה שלך, אנא בני היקר, אני רוצה שתבטיח לי שאתה תתקשר בקשר אמיץ ונצחי לתורה הקדושה, תהגה בה ותחיה עמה יומם ולילה בכל עת ובכל מצב, ואז אלך רגועה לעולמי ביודעי שהשארתי כאן, נר התורה בהיכל ה', השארתי נר נצחי שיאיר את שמי היהדות בעתיד, ואז אוכל ללכת רגועה ושלווה לעולמי ביודעי שקרבני שהקרבתני בתמצית דם ונשמת לא היה לשווא!... שבווע אח"כ כבר לא היה טלפון, הקו נדם עם נדימת לבה של אמא, מאז אני מנסה ומשתדל להתמסר כל כולי ברמ"ח איברי ושס"ה גידי לתורה ויראת שמיים, וכעת נפשי בשאלתי, פונה הבחור בדמעות לראש הישיבה: "האם נראה לראש הישיבה שאני עושה מספיק למען קיום צוואתה של אמא?!"

שאלה נוקבת ויורדת עד תהום "האם אני עושה מספיק?!"

שאלה שהביאה את אותו בחור לפסגות, שאלה זו מביאה לכל מי ששואל אותה ברצינות להצלחות ופסגות ללא סוף... הדרישה הזו מהדהדת בנבכי לבבו של כל יהודי. שילך כל הזמן מחיל אל חיל. לא לעמוד ולא להשתהות, אלא להתעלות ולהתעלות כל הזמן... כי הזמן הוא גורם מאיץ. שהרי "היום קצר והמלאכה מרובה, והפועלים עצלים, והשכר הרבה, ובעל הבית דוחק".

לך לך! אמר הקב"ה לאברהם אבינו, ושמוט מאחוריך את כל מה שכובל אותך. לך לך מארצך – מארצותך, וממולדתך – מתכונותיך המולדות ומבית אביך – מהישענות פאסיבית על מה שלתוכו נולדת (ניצוצות).

"והוא כהן" [יד, יח].

באחד מבתי הכנסת נתמעטו ההכנסות, והחליטו הגבאים לתקן תקנה, שכל מי שעולה לתורה, ישלם לקופת בית הכנסת סכום של 50 שקלים. והנה, אחד הכהנים ביקש מהגבאי לעלות לתורה, והגבאי העלהו לעליית כהן, ומאחר ולא היה לוי בבית הכנסת, עלה אף לעליית לוי, (וכמבואר בשו"ע בסי' קל"ה ס"ח: "אם אין לוי בבית הכנסת, כהן שקרא ראשון מברך שנית במקום לוי, אבל לא כהן אחר, כדי שלא יאמרו שהראשון פגום"). והוא הדין שלא יקרא ישראל במקום לוי, כדי שלא יאמרו על העולה הראשון שאינו כהן, או שהוא פגום, מדלא קרא אחריו לוי, וגם שיבואו לטעות על ישראל הזה שהוא לוי. (משנ"ב). למחרת, הכהן הגיע אל הגבאי ומסר לידיו 50 שקלים עבור העלייה לתורה. "אני מצטער ידידי, אך יש כאן רק חצי מהסכום", הודיעו הגבאי, "אתה צריך לשלם 100, שהרי זכית בשתי עליות, ובשעה שביקשת את העלייה, הלא ידעת שאין לוי בבית הכנסת". השיב לו הכהן: "ביקשתי לעלות לעליית כהן בלבד! לעליית לוי לא ביקשתי לעלות, כורח המציאות הוא שהכריחני לעלות... עם מי הדין?"

מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א פתח את תשובתו בסיפור שהביא רבינו ה'בן איש חי' בספרו 'אמרי בינה': אדם אחד בא מעיר אחרת לדור בעיר גדולה, ואמר שהוא כהן, והיה עולה ראשון לספר תורה. כעבור שלוש שנים, נודע ונתאמת כי רמאות עשה והוא ישראל, ומשפחתו ידועה בעירו. ויגזור עליו הרב המקומי מלקות ארבעים על אשר גזל את העלייה של כהן, ועלה בה פעמים רבות, והלקהו שמש בית הדין כאשר גזר הרב. והנה, למחרת גזר הרב להלקותו עוד הפעם מלקות ארבעים. שאלו מן הרב למה גזר עליו מלקות שנית, והלא כבר לקה אתמול על גזילת העליות שגזל?

השיב להם הרב: אתמול לקה על גזילה שגזל עליות של כהן, והיום לוקה על גזילת עליות של לוי, שהיה עולה כהן במקום לוי בזמן שלא היה לוי בבית הכנסת. דהיינו, למרות שלא דרש בפירוש לעלות לעליית לוי, אלא עלה משום שכך ההלכה מחייבת, מכל מקום מכיון שלמעשה גזל שתי עליות (והיה מודע לכך שמחמת עליית הכהן יזכה גם בעליית לוי), הרי הוא לוקה בכפליים. (יצוויין, שמדינת אין כאן חיוב מלקות, אלא היה זה קנס של הרב המקומי). והיה מקום לומר כעין זה אף בנוגע לשאלתנו, שצריך הכהן לשלם אף עבור עליית הלוי, מפני שסוף סוף קיבל שתי עליות והיה מודע לכך שיזכה בשניהם.

אך למעשה - אמר מו"ר שליט"א - בודאי שאין לדמות בין שתי המקרים, מפני שבמקרה דן הכהן ביקש רק עלייה אחת, ומה שקיבל עליה שנייה אין זה מרצונו, אלא שההלכה חייבה אותו לקבל את העלייה, ואף אם כהן אחר היה מקבל את עליית הכהן, הוא היה צריך לקבל את העלייה השנייה; מה שאין כן בנידון של הבן איש חי, שהיה מדובר במתחזה רשע, שגנב עליות שלא כדין, ובאופן זה קונסים אותו גם על העליות של הלוי שקיבל, כי סוף סוף גם לעליות אלו עלה באיסור ובערמה, וקיפח את הכהנים האמיתיים מלקבל עלייה זו.

וסיים מו"ר שליט"א: וכן שמעתי ממורי חמי, מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, שאין לחייב בשאלתנו את הכהן אלא בתשלום עלייה אחת (ופריו מתוק).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ שרה בת גוהר ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרנג ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנז ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אברהם בן עשרת ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com